

قوانین مربوط به زنان، خانواده و کودکان طی سه
دهه انقلاب در مجلس شورای اسلامی

دفتر: مطالعات فرهنگی

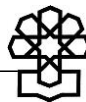
کد موضوعی: ۲۷۰
شماره مسلسل:
۹۵۷۵

اسفند ماه ۱۳۸۷

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۲	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و توجه به حقوق زنان و خانواده
۴	دوره اول مجلس شورای اسلامی
۸	دوره دوم مجلس شورای اسلامی
۱۲	دوره سوم مجلس شورای اسلامی
۱۵	دوره چهارم مجلس شورای اسلامی
۱۹	دوره پنجم مجلس شورای اسلامی
۲۲	دوره ششم مجلس شورای اسلامی
۲۵	دوره هفتم مجلس شورای اسلامی

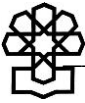
قوانین مربوط به زنان، خانواده و کودکان طی سه دهه انقلاب در مجلس شورای

مقدمه

در سه دهه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، ایران شاهد تحولات بی‌شماری از لحاظ اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و ... بوده است. خانواده و حقوق خانواده نیز در مسیر این تغییر و تحول‌ها قرار گرفته است. در حقوق خانواده بیشترین توجه به حقوق زنان و کودکان است. از این رو این دگرگونی‌ها، نه تنها آداب و رسوم خوب گذشته را حفظ کرده است، بلکه از پیرایه‌های آن کاسته و به تدریج آثار مثبتی نیز در جامعه بر جای گذاشته است. اهمیت به حقوق خانواده تا حد زیادی ناشی از اهمیت و ارزش گذاشتن به مقام والای خانواده و نقش مادری است که در قانون اساسی به آن تأکید شده است.

در طی سی سال گذشته هفت دوره قانون‌گذاری را پشت سر گذاشته و اکنون در دوره هشتم به سر می‌بریم. بررسی قانون‌گذاری از سال ۱۳۵۹ تا پایان دوره هفتم سال ۱۳۸۷ بیانگر تلاش قوه مقننه در طراحی و تدوین قوانینی مناسب با شرایط روز در کشور بوده است. مشارکت زنان در احراز سمت نمایندگی مجلس شورای اسلامی هم قابل توجه است و هم نشان‌دهنده فراهم بودن زمینه فعالیت برای زنان در عرصه قانون‌گذاری می‌باشد.

مقایسه آمار شرکت‌کنندگان زن در دوره‌های اول تا هفتم مجلس شورای اسلامی آشکار می‌کند که تعداد زنان داوطلب از ۹۰ نفر واجد صلاحیت برای نامزد شدن مجلس در دوره اول به ۸۲۷ نفر واجد صلاحیت برای مرحله هفتم رسید. یعنی تعداد کاندیداهای انتخابات مجلس حدود ۱۰ برابر شده است. اما تعداد زنان منتخب در مجلس شورای اسلامی از ۴ نفر در دوره اول به ۱۳ نفر در دوره هفتم رسیده است. دوره‌های اول تا چهارم، بیشتر کاندیدها از تهران

بودند، اما از آن دوره به بعد، به جز تهران، از شهرهای دیگر نیز زنانی داوطلب نمایندگی بودند.

حضور زنان در مجلس، در وضع و تصویب قوانین مربوط به زنان، خانواده و کودکان تأثیر بسزایی داشته است که این تأثیر گاه مستقیم یعنی در قالب ارائه طرح از سوی زنان نماینده به صورت انفرادی یا جمعی بوده است و گاه غیرمستقیم یعنی حمایت از طرح‌ها و لوایح مربوط به زنان، خانواده و کودکان در کمیسیون‌های مختلف مجلس روی داده است. مجموعه حاضر ضمن معرفی هر دوره قانون‌گذاری به صورت مختصر و کوتاه، به منظور تسهیل در اطلاع‌رسانی با ارائه جداولی با عناوین قانون و تاریخ تصویب و تأیید آن همراه است. در ضمن در هر دوره چهار قانون بودجه‌ای به تصویب رسیده است (یعنی در هر سال یک قانون بودجه) که در قوانین بودجه‌ای نیز بخش‌هایی مربوط به زنان و خانواده لحاظ شده است، به علت حجم زیاد بودجه‌های سالیانه آوردن آنها در این گزارش مقدور نبوده است و همچنین قوانین مربوط به برنامه‌های توسعه‌ای کشور که تاکنون چهار برنامه را پشت سر گذاشته‌ایم، در برنامه‌های توسعه نیز موادی مربوط به زنان و خانواده مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و توجه به حقوق زنان و خانواده

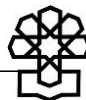
توجه خاص به حقوق زنان و فراهم نمودن امکانات لازم برای توانمندسازی آنان و مشارکت در فعالیت‌های علمی، فرهنگی، اجتماعی و تساوی آنان با مردان در برابر قوانین با رعایت موازین اسلامی در اصول مختلف قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به صراحت بیان شده است، که این اصول عبارت‌اند از:

• **اصل سوم بند «۱۴»** - دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است برای نیل به اهداف

مذکور در اصل دوم، همه امکانات خود را برای امور زیر به کار برد:

بند «۱۴» - تأمین حقوق همه‌جانبه افراد از زن و مرد و ایجاد امنیت قضایی عادلانه برای

همه و تساوی عموم در برابر قانون.

• **اصل دهم** - از آنجا که **خانواده** واحد بنیادی جامعه اسلامی است، همه قوانین و مقررات و برنامه‌ریزی‌های مربوط باید در جهت آسان کردن تشکیل **خانواده**، پاسداری از قداست آن و استواری **روابط خانوادگی** برپایه حقوق و اخلاق اسلامی باشد.

• **اصل دوازدهم** - دین رسمی ایران، اسلام و مذهب جعفری اثنی‌عشری است و این اصل الی‌الابد غیر قابل تغییر است و مذاهب دیگر اسلامی اعم از حنفی، شافعی، مالکی، حنبلی و زیدی دارای احترام کامل می‌باشند و پیروان این مذاهب در انجام مراسم مذهبی، طبق فقه خودشان آزادند و در تعلیم و تربیت دینی و احوال شخصیه (**ازدواج، طلاق، ارث و وصیت**) و دعاوی مربوط به آن در دادگاه‌ها رسمیت دارند و در هر منطقه‌ای که پیروان هر یک از این مذاهب اکثریت داشته باشند، مقررات محلی در حدود اختیارات شوراها برطبق آن مذهب خواهد بود، با حفظ حقوق پیروان سایر مذاهب.

• **اصل بیستم** - همه افراد ملت اعم از زن و مرد یکسان در حمایت قانون قرار دارند و از همه حقوق انسانی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با رعایت موازین اسلام برخوردارند.

• **اصل بیست‌ویکم** - دولت موظف است حقوق زن را در تمام جهات با رعایت موازین اسلامی تضمین نماید و امور زیر را انجام دهد:

۱. ایجاد زمینه‌های مساعد برای رشد شخصیت زن و احیای حقوق مادی و معنوی او.

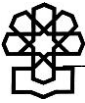
۲. حمایت مادران، بالخصوص در دوران بارداری و حضانت فرزند و حمایت از کودکان بی‌سرپرست.

۳. ایجاد دادگاه صالح برای حفظ کیان و بقای **خانواده**.

۴. ایجاد بیمه خاص بیوگان و زنان سالخورده و بی‌سرپرست.

۵. اعطای قیمومت فرزندان به **مادران** شایسته در جهت غبطه آنها در صورت نبودن ولی شرعی.

• **اصل سی‌ویکم** - داشتن مسکن متناسب با نیاز، حق هر فرد و **خانواده** ایرانی است.

دولت موظف است با رعایت اولویت برای آنها که نیازمندترند به خصوص روستانشینان و کارگران زمینه اجرای این اصل را فراهم کند.

• **اصل چهل و سوم بند «۱»** - برای تأمین استقلال اقتصادی جامعه و ریشه کن کردن فقر و محرومیت و برآوردن نیازهای انسان در جریان رشد، با حفظ آزادی او، اقتصاد جمهوری اسلامی ایران براساس ضوابط زیر استوار می‌شود:

۱. تأمین نیازهای اساسی، مسکن، خوراک، پوشاک، بهداشت، درمان، آموزش و پرورش و امکانات لازم برای تشکیل خانواده برای همه.

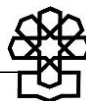
• **اصل یکم و چهل و دوم** - دارایی رهبر، رئیس‌جمهور، معاونان رئیس‌جمهور، وزیران و همسر و فرزندان آنان قبل و بعد از خدمت، توسط رئیس قوه قضائیه رسیدگی می‌شود که برخلاف حق، افزایش نیافته باشد.

دوره اول مجلس شورای اسلامی

اولین انتخابات مجلس شورای اسلامی سال ۱۳۵۹-۱۳۶۳ است که چهار نماینده زن حضور داشتند که این تعداد نسبت به کل نمایندگان مجلس، ۶/۱ درصد و بالاترین سطح تحصیلات فوق لیسانس و پایین‌ترین آن ابتدایی بود. در دوره اول مجلس که پس از پیروزی انقلاب اسلامی شروع شد شرایط جامعه به دلیل مسائل و مشکلات خاص این دوره از ویژگی خاصی برخوردار بود. این مسائل عبارت بودند از:

- تغییر سیستم حکومتی و تشکیل جمهوری اسلامی،
- فشار سیاست‌های بیگانگان،
- تحریم اقتصادی،
- جنگ تحمیلی.

مجموعه این مشکلات سبب شد که نمایندگان این دوره از مجلس نگاه حمایتی نسبت به

وضع قوانین داشته باشند. قانون‌گذار بیشتر به مسائلی مانند خانواده شهدا، مجروحین، مفقودین، اسرا و همچنین برای پیشگیری از حوادث خطیر نمایندگی، قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان، برقراری حقوق و دستمزد برای نیروهای مسلح، توجه به مشکلات پیش آمده برای زنان و کودکان پرداخته است که بخش عظیمی از این نگاه لازمه جامعه و این دوره از قانون‌گذاری بود.

در این دوره ۱۸ قانون (جدول ۱) در مورد زنان، خانواده و کودکان به تصویب رسید. مانند:

- قانون خدمت یک‌ماهه پزشکان و وابستگان حرفه پزشکی و پیراپزشکی (تبصره «۳» معافیت زنان متأهل پزشک و پیراپزشک از حرف وابسته از خدمت در مناطق جنگی).
- قانون واگذاری حق حضانت فرزندان صغیر یا محجور به مادران آنها (حضانت فرزندان صغیر یا محجوری که پدرانشان به مقام ولای شهادت رسیده یا فوت شده باشند با مادران آنها خواهد بود و هزینه متعارف زندگی این فرزندان که از اموال موروثی خودشان یا از طریق بودجه دولت یا یکی از نهادهای انقلابی پرداخت می‌شود).

- قانون اصلاح موادی از قانون مدنی (تابعیت، نکاح قبل از بلوغ، اجازه ازدواج، عیوب فسخ نکاح، طلاق، سن بلوغ و ...).

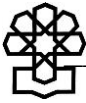
- قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست.

این قانون دولت را مکلف کرده است که نسبت به تضمین بیمه و رفاه زنان و کودکان بی‌سرپرست موضوع بند «۴» اصل ۲۱ قانون اساسی اقدام نماید.

- قانون راجع به خدمت نیمه‌وقت بانوان.

وزارتخانه‌ها و مؤسسات مشمول قانون استخدام کشوری و شرکت‌های دولتی و مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، می‌توانند در صورت تقاضای بانوان کارمند رسمی و ثابت خود و موافقت بالاترین مقام مسئول خدمت آنها را نیمه‌وقت تعیین کنند.

- قانون پرداخت کمک هزینه مسکن و کمک هزینه تحصیلی به فرزندان مأموران ثابت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی در خارج از

کشور.

در این قانون به دولت اجازه داده شده که با توجه به گرانی مسکن و مقتضیات تحصیلی محل مأموریت پرسنل (نامبرده شده در این قانون) در مدت مأموریت‌شان نسبت به پرداخت کمک هزینه مسکن و هزینه تحصیل فرزندان کارکنان خود اقدام نمایند.

- قانون مجازات اسلامی ماده (۱۰۲) جرائم ضدعتق و اخلاق عمومی.

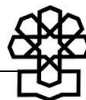
پس از انقلاب اسلامی، ضرورت پیاده‌سازی احکام اسلامی به مرور احساس شد، لذا نخست موضوع قانون حجاب مطرح شد. قانون مجازات اسلامی با تبصره ماده (۶۳۸) به حجاب رسمیت قانونی بخشید.

بهموجب ماده (۱۰۲) قانون مجازات اسلامی هرکس علناً در انظار و اماکن عمومی و معابر تظاهر به عمل حرامی نماید، علاوه بر کیفر عمل تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم می‌گردد و در صورتی که مرتکب عملی شود که نفس عمل دارای کیفر نمی‌باشد، ولی عفت عمومی را جریحه‌دار نماید، فقط تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم می‌گردد.

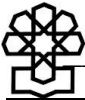
تبصره - زنانی که بدون حجاب شرعی در معابر و انظار عمومی ظاهر شوند، به تعزیر تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم خواهند شد.

جدول ۱. مجلس اول

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب مجلس	تاریخ تأیید شورای نگهبان
۱	قانون اصلاح خدمت خارج از مرکز پزشکان و دندانپزشکان و داروسازان (تبصره ماده (۶) خدمت خارج از مرکز زنان به مدت ۳ سال می‌باشد)	۱۳۶۰/۳/۴	۱۳۶۰/۳/۲۰
۲	قانون خدمت یک‌ماهه پزشکان و وابستگان حرفه پزشکی و پیراپزشکی (تبصره «۳» زنان متأهل پزشک و پیراپزشک و حرف وابسته از انجام)	۱۳۶۰/۸/۲۴	۱۳۶۰/۸/۲۴

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب مجلس	تاریخ تأیید شورای نگهبان
	خدمات مزبور معاف می‌باشند)		
۳	قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیت‌های خطیر نمایندگی	۱۳۶۰/۹/۲	۱۳۶۰/۹/۲۳
۴	قانون واگذاری حق حضانت فرزندان صغیر یا محجور به مادران آنها	۱۳۶۰/۱۰/۸	۱۳۶۰/۱۰/۲۲
۵	تفسیر قانونی مجلس شورای اسلامی راجع به قانون خدمت نیروی انسانی، درمانی و بهداشتی مصوب ۱۳۵۸/۹/۱۴ و قانون اصلاح خدمت خارج از مرکز پزشکان و دندانپزشکان و داروسازان مصوب ۱۳۶۰/۳/۴ (در مورد مشمولان اناث که در زمان تصویب قانون شوهر نداشته‌اند)	۱۳۶۱/۱/۲۴	۱۳۶۱/۲/۷
۶	قانون اصلاح بند «ث» ماده (۳) قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیت‌های خطیر زندگی	۱۳۶۱/۳/۲۷	۱۳۶۱/۳/۲۷
۷	قانون راجع به فارغ‌التحصیلان رشته پزشکی برای ورود به دوره تخصصی قبل از انجام خدمت سربازی و خدمات قانونی دیگر (در مورد تعدادی از بانوان فارغ‌التحصیل پزشکی برای طی دوره رشته زنان و مامایی)	۱۳۶۱/۶/۲	۱۳۶۱/۶/۲
۸	قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری برای محافظین و رانندگانی که به درجه رفیع شهادت نایل می‌شوند یا در راه انجام وظیفه فوت یا معلول می‌شوند (تبصره «۱» عائله تحت تکفل آنها)	۱۳۶۱/۸/۲	۱۳۶۱/۸/۲
۹	قانون اصلاح موادی از قانون مدنی (تابعیت، نکاح قبل از بلوغ، نکاح دختری که هنوز شوهر نکرده، عیوب فسخ نکاح و ...)	۱۳۶۱/۱۰/۸	۱۳۶۱/۱۱/۴
۱۰	قانون معافیت یک نفر از فرزندان خانواده شهدا از خدمت نظام وظیفه	۱۳۶۱/۱۱/۲۵	۱۳۶۱/۱۱/۲۷
۱۱	قانون برقراری حقوق وظیفه از کارافتادگی و وظیفه عائله تحت تکفل جانبازان و شهدای انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و پرداخت حقوق و مزایای مجروحین جنگ تحمیلی و انقلاب اسلامی	۱۳۶۱/۱۱/۲۵	۱۳۶۱/۱۲/۲
۱۲	قانون اصلاح فصل سوم قانون گذرنامه مصوب ۱۹ اسفندماه ۱۳۵۱ («تبصره «۱»، «۲» و «۳» ماده (۱۰)» همسران مشمولین و فرزندان کمتر از ۱۸ سال)	۱۳۶۲/۳/۳۱	۱۳۶۲/۴/۵
۱۳	قانون مجازات اسلامی	۱۳۶۲/۵/۱۸	۱۳۶۲/۶/۱۰
۱۴	قانون راجع به حذف آخر تبصره «۳۳» قانون بودجه سال ۱۳۶۲	۱۳۶۲/۷/۱۰	۱۳۶۲/۷/۱۰

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب مجلس	تاریخ تأیید شورای نگهبان
	(کمک برای خانواده‌هایی که زن و شوهر کارمند دولت باشند)		
۱۵	قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست	۱۳۶۲/۸/۱	۱۳۶۲/۸/۱۷
۱۶	قانون راجع به خدمت نیمه‌وقت بانوان	۱۳۶۲/۹/۱۰	۱۳۶۲/۹/۱۷
۱۷	قانون پرداخت کمک هزینه مسکن و کمک هزینه تحصیلی به فرزندان مأموران ثابت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی در خارج از کشور	۱۳۶۳/۲/۱۸	۱۳۶۳/۳/۱۴
۱۸	قانون الحاق سه تبصره به قانون راجع به معافیت آن عده از معلولین انقلاب اسلامی که قادر به انجام کار می‌باشند. همچنین افراد خانواده شهدا و معلولین از شرط بند «ج» ماده (۱۴) قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۶۱/۶/۱۶ مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۳/۳/۱	۱۳۶۳/۳/۱۴

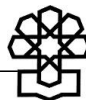
مأخذ: مجموعه قوانین اولین دوره مجلس شورای اسلامی، ۷ خرداد ۱۳۵۹ تا ۶ خرداد ۱۳۶۳.

تنظیم: اداره تنقیح قوانین، چاپخانه مجلس شورای اسلامی.

دوره دوم مجلس شورای اسلامی

دومین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی (۱۳۶۳-۱۳۶۷) در این دوره نیز چهار نماینده زن به مجلس راه یافتند که این تعداد نیز مانند دوره اول مجلس نسبت به کل نمایندگان مجلس، ۶/۱ درصد بوده و بالاترین سطح تحصیلات فوق لیسانس و پایین‌ترین آن ابتدایی بود. دوره دوم مجلس نیز در طول جنگ تحمیلی و دفاع مقدس قرار داشت. این دوره زمانی کار خود را آغاز کرد و در شرایطی به پایان رسانید که توطئه‌های شیطانی ابرقدرت‌ها و وابستگان‌شان در ابعاد مختلف ادامه داشت و به حق نمایندگان این دوره به‌خوبی توانستند برای حاکمیت قوانین اسلامی تلاش نمایند و رسالت مکتبی را سرلوحه اهداف خود قرار دهند و به این فرموده امام (ره) که «مسئولیت‌هایی که چنین مجلسی دارد بسیار بزرگ است» در حد توان جامه عمل بپوشانند. در این دوره علاوه بر قوانین حمایتی، قوانین دیگری نیز به تصویب رسید. در این دوره ۲۴ قانون (جدول ۲) در مورد زنان و خانواده و کودکان به تصویب رسید. مانند:

- قانون اصلاح ماده (۱۲۰۵) قانون مدنی (یافتن راه حل برای پرداخت نفقه زن که در این قانون اجازه داده شد تا از اموال شوهر غایب یا مستنکف برداشت شود یا امکان قرض گرفتن

فراهم شد).

- قانون اعزام دانشجو به خارج از کشور (این طرح با هدف تأمین نیروی انسانی متعهد و متخصص برای کشور، تصویب شد، اما به دلیل تبصره «۱» از ماده (۳) که موجب محدودیت برای دختران مجرد بود با اعتراض برخی از گروه‌های جامعه مواجه شد).

- قانون نحوه اجرای قانون مربوط به خدمت نیمه‌وقت بانوان مصوب دهم آذرماه ۱۳۶۲.

نحوه اجرای این قانون در ۱۷ ماده و یک تبصره بیان شده است.

- قانون حق حضانت فرزندان صغیر یا محجور به مادران آنها (در مورد حضانت فرزندان شهدا).

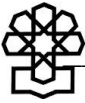
تبصره «۲» این قانون بیان می‌دارد که ازدواج مادرانی که در ماده واحده ذکر شده است، مانع حق حضانت آنها نمی‌گردد.

- قانون اعطای مرخصی بدون حقوق مستخدمین رسمی یا ثابت که همسر آنان به مأموریت ثابت خارج از کشور اعزام می‌شوند.

مستخدمین مشمول این قانون می‌توانند بدون رعایت محدودیت زمانی تا پایان مدت مأموریت مذکور از مرخصی بدون حقوق استفاده نمایند که موافقت با این مرخصی پس از اعلام دستگاه اعزام‌کننده مأمور و تعیین مدت مأموریت مستخدم به عمل خواهد آمد. مرخصی بدون حقوق این قانون حداکثر از شش سال تجاوز نخواهد کرد.

- قانون معافیت یک نفر از فرزندان خانواده‌های شهدا، معلولین، اسراء، مفقودالائرها از خدمت وظیفه عمومی.

- قانون مربوط به حق حضانت، به موجب این قانون چنانچه به حکم دادگاه مدنی خاص یا قائم مقام آن دادگاه حضانت طفل به عهده کسی قرار گیرد و پدر و مادر یا شخص دیگری مانع اجرای حکم شود یا از استرداد طفل امتناع ورزد، دادگاه صادرکننده حکم، وی را الزام به عدم ممانعت یا استرداد طفل می‌نماید و در صورت مخالفت به حبس تا اجرای حکم محکوم خواهد شد.

– قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و مجازات فروشندگان لباس‌هایی که استفاده

از آنها در ملاء عام خلاف شرع است یا عفت عمومی را جریحه‌دار می‌کند.

– قانون محکومیت کسانی که وضع پوشش لباس و آرایش آنان در انتظار عمومی، خلاف شرع و

موجب ترویج فساد و یا هتک عفت محسوب می‌شود به تذکر، توبیخ، تهدید، تعطیل محل کسب، لغو

پروانه و ۱۰ الی ۲۰ ضربه شلاق و جریمه نقدی می‌شود.

– قانون الزام تزریق واکسن ضد کزاز برای بانوان قبل از ازدواج، این قانون با الزاماتی که

مقرر کرد از نظر حمایت از سلامت مادران و نوزادان دارای اهمیت است و از نظر ممانعت از

مرگومیر مادران و نوزادان قابل توجه می‌باشد.

جدول ۲. مجلس دوم

تاریخ تأیید شورای نگهبان	تاریخ تصویب مجلس	عنوان قانون	ش.ع.ق
۱۳۶۳/۵/۹	۱۳۶۳/۵/۶	قانون اصلاح ماده (۱۲۰۵) قانون مدنی (نقشه)	۱
	۱۳۶۳/۵/۱۷	قانون نحوه اجرای اصل ۴۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (ماده ۶) اموال اشخاص حقیقی و حقوقی و خانواده تحت تکفل آنها)	۲
۱۳۶۳/۸/۸	۱۳۶۳/۷/۲۹	قانون خدمت وظیفه عمومی (آموزش نظامی اتباع اناث- کمک به خانواده مشمولین و...)	۳
۱۳۶۳/۸/۲۲	۱۳۶۳/۸/۲۲	قانون خدمت یک‌ماهه پزشکان و وابستگان حرفه پزشکی و پیراپزشکی (زنان متأهل پزشک و پیراپزشک از انجام خدمات مزبور در این قانون معاف می‌باشند)	۴
۱۳۶۳/۸/۲۹	۱۳۶۳/۸/۲۲	قانون اصلاح لایحه قانون راجع به تأمین معلولین و افراد خانواده آنها و همچنین افراد خانواده شهدای انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۵۸/۱۲/۲۵	۵
۱۳۶۳/۱۰/۱۵	۱۳۶۳/۱۰/۲	قانون اصلاح تبصره «۲» ماده واحده قانون اجازه پرداخت وظیفه و مستمری وراثت کارمندان مصوب ۲۸ آذر ۱۳۲۸ و برقراری حقوق وظیفه در مورد فرزندان و نوادگان اناث	۶
۱۳۶۳/۱۰/۲۴	۱۳۶۳/۱۰/۱۸	قانون اصلاح قانون ثبت احوال مصوب ۱۳۵۵ (ولادت، ازدواج، طلاق، رجوع و ...)	۷

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب مجلس	تاریخ تأیید شورای نگهبان
۸	قانون نحوه اجرای قانون مربوط به خدمت نیمه‌وقت بانوان مصوب دهم آذرماه ۱۳۶۲	۱۳۶۴/۱/۱۸	۱۳۶۴/۱/۲۱
۹	قانون اعزام دانشجو به خارج از کشور (زنان لیسانس و بالاتر)	۱۳۶۴/۱/۲۵	۱۳۶۴/۲/۵
۱۰	قانون حق حضانت فرزندان صغیر یا محجور به مادران آنها	۱۳۶۴/۵/۶	۱۳۶۴/۵/۱۳
۱۱	قانون تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (رشته‌های تخصصی زنان و مامایی)	۱۳۶۴/۷/۹	۱۳۶۴/۷/۲۴
۱۲	قانون اصلاح ماده (۴۵) قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳/۷/۲۹ مجلس شورای اسلامی (معافیت یکی از فرزندان خانواده با شرایط موجود در قانون)	۱۳۶۴/۹/۱۴	۱۳۶۴/۹/۱۴
۱۳	قانون الزام دولت جهت استخدام ده درصد از پرسنل مورد نیاز خود از بین جانبازان انقلاب اسلامی و بستگان شهدا (فرزندان شاهد، اسرا، مفقودین و جانبازان)	۱۳۶۴/۱۱/۳	۱۳۶۴/۱۱/۳
۱۴	قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیت‌های خطیر نمایندگی	۱۳۶۵/۴/۱۹	۱۳۶۵/۴/۲۵
۱۵	قانون مربوط به حق حضانت	۱۳۶۵/۴/۲۲	۱۳۶۵/۴/۲۶
۱۶	قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و مجازات فروشندگان لباس‌هایی که استفاده از آنها در ملاء عام خلاف شرع است یا عفت عمومی را جریحه‌دار می‌کند.	۱۳۶۵/۱۲/۲۸	۱۳۶۵/۱۲/۲۸
۱۷	قانون نحوه کمک به خانواده‌های مشمولینی که با اعزام مشمول قدرت اداره معاش خود را از دست می‌دهند	۱۳۶۶/۶/۳	۱۳۶۶/۶/۱۹
۱۸	قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران (ماده (۳۲) استخدام زنان، ماده (۹۴) مرخصی بارداری، ماده (۱۶۴) فرزندان، ماده (۱۶۷) خانواده شهدا، ماده (۱۶۹) زنان نظامی	۱۳۶۶/۷/۷	۱۳۶۶/۷/۱۵
۱۹	قانون اعطای مرخصی بدون حقوق مستخدمین رسمی یا ثابت که همسر آنان به مأموریت ثابت خارج از کشور اعزام می‌شوند	۱۳۶۶/۹/۱	۱۳۶۶/۹/۱۹
۲۰	قانون معافیت یک نفر از فرزندان خانواده‌های شهدا، معلولین، اسرا، مفقودالانرها از خدمت وظیفه عمومی	۱۳۶۶/۹/۲۴	۱۳۶۶/۱۰/۲
۲۱	قانون نحوه تعدیل نیروی انسانی دستگاه‌های دولتی (ماده (۹) فرزندان و نوادگان اناث متوفی)	۱۳۶۶/۱۰/۲۷	۱۳۶۶/۱۱/۸
۲۲	قانون الزام تزریق واکسن ضد کزاز برای بانوان قبل از ازدواج	۱۳۶۷/۱/۲۳	۱۳۶۷/۲/۱۹

شماره	عنوان قانون	تاریخ تصویب مجلس	تاریخ تأیید شورای نگهبان
۲۳	قانون مربوط به خدمت پزشکان و پیراپزشکان (بانوان متأهل و همسران و فرزندان شهدا، اسرا و مفقودین)	۱۳۶۷/۱/۳۰	۱۳۶۷/۲/۲۱
۲۴	قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (اقدامات حمایتی برای کودکان در سنین قبل از دبستان و سالمندان و خانواده‌ها و افراد بی‌سرپرست)	۱۳۶۷/۳/۳	۱۳۶۷/۳/۱۲

مأخذ: مجموعه قوانین دومین دوره مجلس شورای اسلامی، ۷ خرداد ۱۳۶۳ تا ۶ خرداد ۱۳۶۷. تنظیم: اداره کل قوانین، اداره کل فرهنگی و روابط عمومی، اداره تبلیغات و انتشارات، چاپخانه مجلس شورای اسلامی.

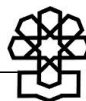
دوره سوم مجلس شورای اسلامی

در سومین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی (۱۳۶۷-۱۳۷۱) چهار نماینده زن حضور داشتند که این تعداد نسبت به کل نمایندگان مجلس، ۶/۱ درصد و بالاترین سطح تحصیلات فوق لیسانس و پایین‌ترین آن ابتدایی بود. در این دوره از مجلس نیز همچنان جنگ تحمیلی تبعات خود را نشان داد. از حوادث بسیار مهم و سرنوشت‌سازی که در این دوره اتفاق افتاد رحلت قائد عظیم‌الشأن و بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران حضرت امام خمینی (ره) و سپس انتخاب حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) به ولایت امر و رهبری نظام مقدس اسلامی ایران توسط مجلس محترم خبرگان رهبری بود.

با توجه به اینکه عصر سازندگی شروع شده بود هنوز بسیاری از خانواده‌ها نیازمند به حمایت بودند. با توجه به جدول ۳ متوجه می‌شویم که بیشتر قوانین مصوب در این دوره خانواده‌های شهدا، مفقودین، اسرا و آزادگان را در بر می‌گیرد که نشان‌دهنده توجه به حل مشکلات پیش‌آمده برای این قشر است و طبعاً حمایت بیشتری را مد نظر دارد. در این دوره مجلس ۲۱ قانون (جدول ۳) در مباحث زنان، خانواده و کودکان به تصویب رسید. مانند:

- قانون ایجاد تسهیلات لازم جهت صدور پروانه کسب برای جانبازان، اسرای آزاد شده و

خانواده محترم شهدا و مفقودین و اصلاح موادی از قانون نظام صنفی.

این قانون شامل افراد ذیل می‌گردد:

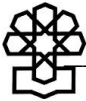
- جانبازان و اسرای آزاد شده، سرپرست خانواده‌ای که فرزند ذکور آن خانواده به شهادت رسیده یا مفقودالاثرا شده باشند.
- یکی از وابستگان درجه یک شهید یا مفقودالاثری که متکفل کمک هزینه خانواده‌شان است.

- قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت (ماده (۹) کمک هزینه عائله‌مندی و اولاد).
 - قانون اصلاح موادی از قانون مدنی (تابعیت زنان، نکاح قبل از بلوغ، غیبت پدر یا جد پدری در مورد ازدواج دختر، عیوب فسخ نکاح، عسر و حرج زوجه و نفقه).
 - قانون اصلاح بند «ب» تبصره «۱» قانون بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۶۸/۱۲/۱۳ مجلس شورای اسلامی.
- در این قانون به مستخدمان زن اجازه داده شده پیش از موعد و با بیست سال سابقه خدمت تقاضای بازنشستگی نمایند.

یکی از مهم‌ترین قوانین مصوب مجلس درباره زنان، تصویب فصل مربوط به زنان در قانون کار بود که به‌دلیل اشکالات شورای نگهبان و امتناع مجلس از اصلاح آن در تاریخ ۱۳۶۹/۸/۲۶ به تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام رسید.

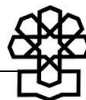
اهم مواد مربوط به زنان در قانون کار عبارت بودند از:

الزام قانون به حمایت از زنان شاغل، آزادی آنان در انتخاب شغل‌های غیرمغایر با اسلام، مصالح عمومی و حقوق دیگران، ممنوع بودن سپردن کارهای خطرناک، سخت و زیان‌آور و ممنوعیت حمل بار بیش از بیست کیلوگرم برای زنان کارگر، تعیین ۹۰ روز مرخصی یا حقوق قبل و بعد از زایمان و احتساب این مدت جزء سوابق خدمت و اجازه نیم ساعته به مادران شیرده برای شیر دادن کودکان پس از هر سه ساعت کار.

جدول ۳. مجلس سوم

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب مجلس	تاریخ تأیید شورای نگهبان
۱	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون وین راجع به نمایندگی دول در روابط خود با سازمان‌های بین‌المللی جهانی (ماده ۳۸) در مورد اعضای خانواده افراد مأمور	۱۳۶۷/۴/۲۶	۱۳۶۷/۵/۴
۲	قانون مقررات استخدامی نهضت سوادآموزی جمهوری اسلامی ایران (اولویت استخدام با فرزندان و همسران شهدا و مفقودالانرها و اسرا)	۱۳۶۷/۶/۱۳	۱۳۶۷/۶/۲۲
۳	قانون حقوق والدین بازنشسته و وظیفه‌بگیر شهدا و جانبازان و مفقودین انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی	۱۳۶۷/۹/۲۰	۱۳۶۷/۹/۲۳
۴	قانون استخدام جانبازان، اسرا و افراد خانواده‌های شهدا، جانبازان از کارافتاده، اسرا و مفقودالانرهای انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و همچنین افرادی که حداقل ۹ ماه متوالی یا یک سال متناوب داوطلبانه در جبهه خدمت نموده‌اند	۱۳۶۷/۱۰/۷	۱۳۶۷/۱۰/۲۰
۵	قانون الحاق یک تبصره به قانون استخدام جانبازان، اسرا و افراد خانواده‌های شهدا، جانبازان از کارافتاده، اسرا و مفقودالانرهای انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی	۱۳۶۸/۲/۳	۱۳۶۸/۲/۳
۶	قانون ادامه استفاده خانواده افرادی که ساکن خانه‌های سازمانی بوده و شهید، جانباز، اسیر و مفقودالانر شده‌اند	۱۳۶۸/۲/۲۷	۱۳۶۸/۳/۴
۷	قانون حمایت از آزادگان (اسرای آزاد شده) بعد از ورود به کشور (مشمول خانواده اسرا نیز می‌شود)	۱۳۶۸/۹/۱۳	۱۳۶۸/۹/۲۲
۸	قانون حقوق و مزایای مستمر، پس‌انداز ثابت، حق بیمه و بیمه درمانی مشمولین قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران (عائله تحت تکفل پرسنلی که با داشتن حداقل بیست سال خدمت اخراج می‌شوند)	۱۳۶۸/۱۰/۲۷	۱۳۶۸/۱۱/۱۱
۹	قانون ایجاد تسهیلات لازم جهت صدور پروانه کسب برای جانبازان، اسرای آزاد شده و خانواده محترم شهدا و مفقودین و اصلاح موادی از قانون نظام صنفی	۱۳۶۸/۱۲/۱۳	۱۳۶۸/۱۲/۲۰
۱۰	قانون حمایت از انقلاب اسلامی مردم فلسطین (حمایت از خانواده‌های شهدا، جانبازان، اسرا و مفقودین سرزمین‌های اشغالی)	۱۳۶۹/۲/۱۹	۱۳۶۹/۲/۱۹
۱۱	قانون بیمه بیکاری (افراد تحت تکفل موضوع ماده (۷))	۱۳۶۹/۶/۲۶	۱۳۶۹/۷/۱۰
۱۲	قانون مشمول قوانینی که در مورد شهدا و خانواده معظم ایشان وضع	۱۳۶۹/۱۰/۱۲	۱۳۶۹/۱۰/۲۶

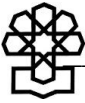
تاریخ تأیید شورای نگهبان	تاریخ تصویب مجلس	عنوان قانون	ردیف
		گردید یا می‌گردد به اسرا و مفقودالانرها و خانواده ایشان	
۱۳۷۰/۶/۱۳	۱۳۷۰/۵/۱۳	قانون اصلاح موادی از قانون خدمت پزشکان و پیراپزشکان مصوب ۱۳۶۷/۱/۳۰ و الحاق موادی به آن (تبصره «۳» بانوان متأهل، تبصره «۴» ازدواج بانوان مجرد)	۱۳
۱۳۷۰/۶/۱۶	۱۳۷۰/۵/۲۳	قانون اصلاح بند «۱» ماده (۱۸) قانون گذرنامه مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۰ (همسر و فرزندان کارکنان دولت و کسانی که برای فرصت‌های مطالعاتی اعزام شده‌اند)	۱۴
۱۳۷۰/۶/۲۴	۱۳۷۰/۵/۲۹	اساسنامه سازمان آموزش و پرورش (کودکان و دانش‌آموزان استثنایی)	۱۵
۱۳۷۰/۶/۲۴	۱۳۷۰/۶/۱۳	قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت (ماده ۹) کمک هزینه عائله‌مندی و اولاد)	۱۶
۱۳۷۰/۷/۲۴	۱۳۷۰/۷/۲۱	قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (ماده ۱۶) شرایط استخدام برای اینترگران و خانواده درجه یک آنان، ماده (۲۰) استخدام زنان در سپاه)	۱۷
۱۳۷۰/۸/۲۱	۱۳۷۰/۸/۱۴	قانون اصلاح موادی از قانون مدنی (تابعیت زنان، نکاح قبل از بلوغ، غیبت پدر یا جد پدری)	۱۸
۱۳۷۰/۱۰/۱۱	۱۳۷۰/۱۰/۳	قانون اصلاح بند «ب» تبصره «۱» قانون بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۶۸/۱۲/۱۳ مجلس شورای اسلامی	۱۹
۱۳۷۱/۲/۳۱	۱۳۷۱/۲/۲۲	قانون اصلاح حداکثر سن داوطلبان استخدام (افراد خانواده شهدا، جانبازان، آزادگان و مفقودالانرها)	۲۰
۱۳۷۱/۳/۷	۱۳۷۱/۳/۳	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۴۹) قانون استخدام کشوری (مستخدمین رسمی که همسر آنان در مشاغل حساس دولتی اشتغال دارند)	۲۱

مأخذ: مجموعه قوانین سومین دوره مجلس شورای اسلامی، ۷ خرداد ۱۳۶۷ تا ۶ خرداد ۱۳۷۱.

تنظیم: اداره کل قوانین، اداره کل فرهنگ و روابط عمومی، اداره تبلیغات و انتشارات، چاپخانه مجلس شورای اسلامی.

دوره چهارم مجلس شورای اسلامی

چهارمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی (۱۳۷۱-۱۳۷۵) تعداد نمایندگان زن به ۹ نفر رسید که این تعداد نسبت به کل نمایندگان مجلس، ۶/۳ درصد بود حضور بانوان در مجلس چهارم نسبت به مجلس سوم از رشدی معادل ۱۲۵ درصد برخوردار شد. بالاترین سطح تحصیلات دکترا و پایین‌ترین آن سوم راهنمایی بود. در این دوره برای اولین بار نمایندگانی از شهرستان‌ها

نیز به جمع نمایندگان پیوستند. در این دوره تعداد ۲۲ (جدول ۴) قانون درباره زنان، خانواده و کودکان به تصویب رسید.

- قانون تأمین زنان و کودکان بی سرپرست.

به موجب این قانون دولت باید به تأمین زنان بیوه، فقیر، زنان پیر و سالخورده، بی سرپرست و سایر زنان و دختران بی سرپرست پردازد.

- قانون تنظیم خانواده و جمعیت.

به موجب این قانون کلیه امتیازاتی که در قانون براساس تعداد فرزندان یا عائله پیش‌بینی و وضع شده‌اند در مورد فرزندان چهارم و بعد که پس از یک سال از تصویب این قانون متولد می‌شوند، قابل محاسبه و اعمال نخواهد بود.

- قانون تخصیص سهمیه برای زنان در پذیرش دستیاری رشته‌های تخصصی پزشکی.

به موجب این قانون وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف شده است که حداقل ۲۵ درصد از سهمیه پذیرش دستیاری در رشته‌های جراحی اعصاب، ارولوژی، ارتوپدی، گوش و حلق و بینی، چشم، رادیولوژی و روانپزشکی و در صورت وجود داوطلب ۵۰ درصد سهمیه جراحی عمومی داخلی و قلب به خانم‌های پزشک قبول شده در گزینش کتبی دستیاری اختصاص دهد.

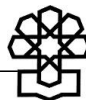
- قانون اجازه الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون حقوق کودک.

به موجب این قانون اجازه الحاق جمهوری اسلامی ایران به این کنوانسیون داده می‌شود مشروط بر آنکه مفاد آن در هر مورد و هر زمان در تعارض با قوانین داخلی و موازین اسلامی باشد یا قرار گیرد از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران لازم‌الرعايه نباشد.

- قانون اصلاح تبصره «۵» قانون الحاق پنج تبصره به قانون شرایط انتخاب قضات

دادگستری مصوب ۱۳۶۳.

رئیس قوه قضائیه اجازه یافت، بانوانی را که واجد شرایط قانون انتخاب قضات هستند با پایه قضایی برای تصدی پست‌های مشاورت عالی اداری، قاضی تحقیق مستشاری اداره حقوقی و

مانند آن، استخدام کند.

- قانون ترویج تغذیه با شیر مادر و حمایت از مادران در دوران شیردهی.

- مرخصی زایمان تا سه فرزند برای مادرانی که فرزند خود را شیر می‌دهند در بخش‌های

دولتی و غیردولتی چهار ماه است.

تبصره «۱» - مادران شیرده بعد از شروع به کار مجدد در صورت ادامه شیردهی می‌توانند

حداکثر تا ۲۰ ماهگی کودک روزانه یک ساعت از مرخصی (بدون کسر از مرخصی استحقاقی)

استفاده کنند.

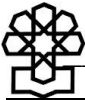
- قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق.

این قانون از جهت توجه به حق الزحمه کارهای زن در خانه، استفاده از مشاور زن در

دادگاه از قوانین قابل اعتناست.

جدول ۴. مجلس چهارم

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب مجلس	تاریخ تأیید شورای نگهبان
۱	قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق	۱۳۷۰/۱۲/۲۱	مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام
۲	قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست	۱۳۷۱/۸/۲۴	۱۳۷۱/۸/۲۷
۳	قانون اصلاح ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی	۱۳۷۱/۹/۱۱	۱۳۷۱/۹/۱۱
۴	قانون معافیت پرسنل و خدمه ارگان‌ها و سازمان‌های دریایی از پرداخت عوارض موضوع ماده (۷) قانون وصول برخی از درآمدهای دولتی و مصرف آن در موارد معین (همسر و فرزندان این قبیل مأموران چنانچه همراه بودن آنان مورد تأیید سازمان یا ارگان ذی‌ربط باشد، می‌توانند از تسهیلات موضوع این قانون استفاده نمایند)	۱۳۷۱/۱۲/۲	۱۳۷۱/۱۲/۹
۵	قانون صندوق رفاه دانشجویان	۱۳۷۱/۱۲/۴	۱۳۷۱/۱۲/۹
۶	قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶)	۱۳۷۱/۱۲/۱۶	۱۳۷۱/۱۲/۲۳
۷	قانون تنظیم خانواده و جمعیت	۱۳۷۲/۲/۲۶	۱۳۷۲/۳/۲

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب مجلس	تاریخ تأیید شورای نگهبان
۸	قانون استفساریه شمول تبصره «۳» قانون اصلاح قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به فرزندان آزادگان	۱۳۷۲/۴/۲۲	۱۳۷۲/۴/۲۲
۹	قانون اصلاح ماده واحده قانون نحوه واگذاری اماکن و میادین و غرفه توزیع میوه مصوب ۱۳۵۸/۱۰/۵ (خانواده رزمندگان، شهدا، آزادگان و جانبازان از اولویت برخوردار می‌باشند)	۱۳۷۲/۵/۲۰	۱۳۷۲/۶/۷
۱۰	قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید، جانباز از کارافتاده و مفقودالانثر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی	۱۳۷۲/۶/۳۰	۱۳۷۲/۷/۱۱
۱۱	قانون تخصیص سهمیه برای زنان در پذیرش دستیاری رشته‌های تخصصی پزشکی	۱۳۷۲/۷/۷	۱۳۷۲/۷/۲۱
۱۲	قانون اجاره الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون حقوق کودک	۱۳۷۲/۱۲/۱	۱۳۷۲/۱۲/۱۱
۱۳	قانون اصلاح تبصره «۳» قانون اصلاح قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی مصوب ۱۳۷۱/۹/۱۱	۱۳۷۳/۵/۹	۱۳۷۳/۵/۱۲
۱۴	قانون نحوه واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت به ایثارگران و کارگران	۱۳۷۳/۵/۱۲	۱۳۷۳/۵/۱۹
۱۵	قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور	۱۳۷۳/۸/۳	۱۳۷۳/۸/۱۱
۱۶	قانون اصلاح تبصره «۵» قانون الحاق پنج تبصره به قانون شرایط انتخاب قضات دادگستری مصوب ۱۳۶۳	۱۳۷۴/۱/۲۹	۱۳۷۴/۲/۶
۱۷	قانون معافیت مالیاتی کلیه مؤسسات خصوصی شاغل در امور مربوط به حمایت و توان بخشی معلولان و ارائه خدمات به عقب‌ماندگان ذهنی و همچنین انجام خدمات در شبانه‌روزی‌ها و مهدهای کودک	۱۳۷۴/۴/۱۸	۱۳۷۴/۴/۲۱
۱۸	قانون ضوابط پرداخت وام مسکن به آزادگان، جانبازان و خانواده شهدا (موضوع تبصره «۵۲»)	۱۳۷۴/۶/۲۱	۱۳۷۴/۶/۲۳
۱۹	قانون الحاق یک تبصره به بند «۱» ماده (۸۱) قانون تأمین اجتماعی	۱۳۷۴/۶/۲۱	۱۳۷۴/۶/۲۶
۲۰	قانون اولویت در استفاده از معافیت‌های تعهد خدمت، اجازه کار و تحصیل ایثارگران گروه پزشکی و پیراپزشکی	۱۳۷۴/۸/۱۷	۱۳۷۴/۸/۱۷
۲۱	قانون ترویج تغذیه با شیر مادر و حمایت از مادران در دوران شیردهی	۱۳۷۴/۱۲/۲۲	۱۳۷۴/۱۲/۲۷
۲۲	قانون مربوط به خدمت پزشکان و پیراپزشکان	۱۳۷۵/۲/۲۶	۱۳۷۵/۲/۲۷

دوره پنجم مجلس شورای اسلامی

پنجمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی (۱۳۷۵-۱۳۷۹) تعداد نمایندگان زن به ۱۴ نفر افزایش یافت که این تعداد نسبت به کل نمایندگان مجلس، ۶/۵ درصد و بالاترین سطح تحصیلات دکترا و پایین‌ترین آن لیسانس بود. سطح تحصیلات در این دوره از رشد قابل ملاحظه‌ای برخوردار بود. نمایندگان زن در این دوره فعال‌تر از دوره‌های قبلی بودند. در این دوره ۲۴ قانون (جدول ۵) درباره زنان، خانواده و کودکان به تصویب رسید که بیشترین قوانین مربوط به زنان، خانواده و کودکان در این مجلس به تصویب رسید.

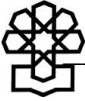
- قانون الحاق یک تبصره به ماده (۴۲) آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، تأسیس کمیسیون امور زنان، جوانان و خانواده که حداقل نصف اعضای آن در صورت عضو نماینده زن در مجلس، داوطلبان زن انتخاب می‌گردد.

- قانون الحاق یک تبصره به قانون راجع به خدمت نیمه‌وقت بانوان ساعت کار خانم‌های متقاضی با موافقت بالاترین مقام مسئول به سه‌چهارم کاهش یافت.

- قانون الحاق یک تبصره به ماده (۱۰۸۲) قانون مدنی، در خصوص محاسبه مهریه به نرخ روز براساس این قانون چنانچه مهریه وجه رایج باشد، متناسب با تغییر شاخص قیمت سالیانه که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین می‌گردد، محاسبه و پرداخت خواهد شد.

- قانون الحاق یک بند و یک تبصره به ماده (۶) قانون مطبوعات، با افزایش استفاده ابزاری از تصاویر زن در مطبوعات کشور، مجلس در این مصوبه، رسانه‌های گروهی را از این اقدام و نیز از تحقیر و توهین به جنس زن منع کرد.

- قانون اصلاح ماده (۲۰) قانون مقررات استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۴/۲۷ و تبصره آن،

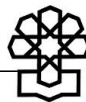
در این قانون به زنان اجازه داده شد که در نیروی انتظامی و در مشاغل لازم استخدام شوند. پیش از این زنان در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ارتش و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران برای موارد لازم و تنها به‌عنوان کارمند استخدام می‌شدند.

- قانون الحاق یک تبصره به ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴،

تبصره «۴» - زنان کارگر می‌توانند با داشتن بیست سال سابقه خدمت و ۴۲ سال سن به شرط پرداخت حق بیمه، با بیست روز حقوق بازنشسته شوند.

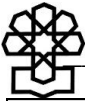
- قانون انطباق امور اداری و فنی مؤسسات پزشکی با موازین شرع مقدس.

یکی از پیشنهادهایی بود که با دخالت کمیسیون زنان، جوانان و خانواده به صحن علنی مجلس آمد و با اعتراض گروهی در خارج از مجلس روبه‌رو شد. معترضان، اجرای طرح انطباق را به دلیل کمبود منابع و نیروی انسانی متخصص به زیان جامعه زنان در استفاده از امکانات پزشکی می‌دانستند. این طرح سرانجام به شرط اجرا در مراکزی که امکانات آنها برای انطباق فراهم باشد، به تصویب رسید.

جدول ۵. مجلس پنجم

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب مجلس	تاریخ تأیید شورای نگهبان
۱	قانون اصلاح ماده (۹) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت	۱۳۷۵/۷/۱۵	۱۳۷۵/۷/۱۸
۲	قانون افزایش مستمری والدین شهدا	۱۳۷۵/۸/۲۰	۱۳۷۵/۸/۳۰
۳	قانون الحاق یک تبصره به قانون استخدام جانبازان، اسرا و افراد خانواده‌های شهدا، جانبازان از کارافتاده، اسرا و مفقودالائراهای انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و همچنین افرادی که حداقل ۹ ماه متوالی یا یک سال متناوب داوطلبانه در جبهه خدمت نموده‌اند (مصوب ۱۳۶۷/۱۰/۷)	۱۳۷۵/۹/۷	۱۳۷۵/۹/۲۸
۴	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۴۲) آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۵/۹/۱۴	۱۳۷۵/۹/۲۸
۵	قانون الحاق یک تبصره به قانون راجع به خدمت نیمه‌وقت بانوان	۱۳۷۶/۱/۱۹	۱۳۷۶/۲/۱۰
۶	قانون الزام فراگیری آموزش‌های فنی و حرفه‌ای برای اشتغال به کار	۱۳۷۶/۳/۱۱	۱۳۷۶/۳/۲۱
۷	قانون اصلاح قانون پرداخت کمک هزینه مسکن و کمک هزینه تحصیلی به فرزندان مأموران ثابت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی در خارج از کشور	۱۳۷۶/۴/۱۱	۱۳۷۶/۴/۱۸
۸	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۱۰۸۲) قانون مدنی در خصوص مهریه	۱۳۷۶/۴/۲۹	۱۳۷۶/۵/۸
۹	قانون واگذاری قیومیت محجوران تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور به سازمان مذکور تا زمان تعیین قیمت توسط دادگاه	۱۳۷۶/۴/۲۹	۱۳۷۶/۵/۸
۱۰	قانون اختصاص تعدادی از دادگاه‌های موجود به دادگاه‌های موضوع اصل ۲۱ قانون اساسی (دادگاه خانواده)	۱۳۷۶/۵/۸	۱۳۷۶/۵/۱۹
۱۱	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴	۱۳۷۶/۷/۱	۱۳۷۶/۷/۹
۱۲	قانون اصلاح ماده (۱۱۷۳) قانون مدنی (درخصوص عدم مواظبت والدین از کودک)	۱۳۷۶/۸/۱۱	۱۳۷۶/۸/۱۴
۱۳	قانون تعیین مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش	۱۳۷۶/۸/۱۱	۱۳۷۶/۸/۲۸
۱۴	قانون اصلاح تبصره «۱» قانون استخدام جانبازان، اسرا و افراد خانواده‌های شهدا، جانبازان از کارافتاده، اسرا و مفقودالائراهای انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و همچنین افرادی که حداقل ۹ ماه متوالی یا یک سال متناوب داوطلبانه در جبهه خدمت نموده‌اند (مصوب ۱۳۶۷)	۱۳۷۶/۹/۳۰	۱۳۷۶/۱۰/۳

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب مجلس	تاریخ تأیید شورای نگهبان
۱۵	قانون الزام به پذیرش افراد واجد شرایط استفاده از سهمیه ایثارگران در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور	۱۳۷۷/۱/۱۸	۱۳۷۷/۲/۹
۱۶	قانون اصلاح قانون اصلاح فصل سوم قانون گذرنامه	۱۳۷۷/۲/۲۰	۱۳۷۷/۲/۳۰
۱۷	قانون الحاق یک بند و یک تبصره به ماده (۶) قانون مطبوعات	۱۳۷۷/۵/۲۱	۱۳۷۷/۵/۲۵
۱۸	قانون اصلاح قانون معافیت یک نفر از فرزندان خانواده‌های شهداء، معلولان، اسراء، مفقودالائرها از خدمت نظام وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۶	۱۳۷۷/۶/۲۹	۱۳۷۷/۷/۱۲
۱۹	قانون انطباق امور اداری و فنی مؤسسات پزشکی با موازین شرع مقدس	۱۳۷۷/۸/۱۰	۱۳۷۷/۸/۲۰
۲۰	قانون اصلاح ماده (۲۰) قانون مقررات استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۴/۲۷ و تبصره آن	۱۳۷۷/۹/۱	۱۳۷۷/۹/۴
۲۱	قانون تعمیم قوانین مربوط به همسران و فرزندان آزادگان	۱۳۷۸/۱۰/۱۴	۱۳۷۸/۱۰/۲۱
۲۲	قانون اصلاح پاره‌ای از مقررات مربوط به حقوق بازنشستگی بانوان شاغل، خانواده‌ها و سایر کارکنان	۱۳۷۹/۲/۱۳	در مهلت مقرر نظر شورای نگهبان واصل نگردید
۲۳	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۴۴) قانون خدمت وظیفه عمومی	۱۳۷۹/۳/۱	۱۳۷۹/۳/۱۱
۲۴	قانون اصلاح ماده (۱۱۸۴) قانون مدنی	۱۳۷۹/۳/۱	۱۳۷۹/۳/۴

دوره ششم مجلس شورای اسلامی

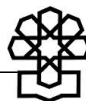
در ششمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی (۱۳۷۹-۱۳۸۳) تعداد نمایندگان زن ۱۳ نفر بود که این تعداد نسبت به کل نمایندگان مجلس، ۶/۵ درصد و بالاترین سطح تحصیلات دکترا و پایین‌ترین آن لیسانس بوده است. در این دوره ۲۰ قانون در مورد زنان و خانواده و کودکان (جدول ۶) به تصویب رسید.

- قانون الحاق ماده (۷) و تبصره آن به قانون نقل و انتقال دوره‌ای قضات.

در این قانون بانوان متأهل دارنده پایه قضایی می‌توانند در محل اقامت دائمی همسرانشان

به خدمت اشتغال یابند.

- قانون اصلاح ماده (۳) قانون اعزام دانشجویان به خارج از کشور مصوب ۱۳۶۴.

به موجب این مصوبه اعزام دانشجوی دختر مجرد برای تحصیل در مقاطع بالاتر از لیسانس که رشته آنان مورد نیاز کشور باشد و ادامه تحصیل در آن رشته در داخل ممکن نباشد، مجاز شمرده شد. پیش از این، تنها دانشجویان مرد و دانشجویان زن متأهل، آن هم با همراهی همسر، می توانستند به خارج از کشور اعزام شوند.

- قانون اصلاح موادی از قانون مدنی (۱۱۶۹) قانون مدنی (حضانت).

به موجب این قانون، مادران برای حضانت طفل خود تا سن ۷ سالگی اعم از پسر و دختر، نسبت به پدر اولویت دارد.

- قانون الحاق تبصره «۳» به ماده (۳) قانون ترویج تغذیه با شیر مادران در دوران

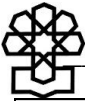
شیردهی.

مرخصی زایمان برای وضع حمل دوقلو ۵ ماه و برای وضع حمل سه قلو و بیشتر یک سال

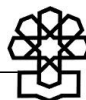
با استفاده از حقوق و فوق العاده تعیین گردید.

جدول ۶. مجلس ششم

تاریخ تأیید شورای نگهبان	تاریخ تصویب مجلس	عنوان قانون	شماره
۱۳۸۱/۴/۲۹	۱۳۷۹/۷/۳	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۱۱۳۰) قانون مدنی (مصادیق عسروخرج)	۱
مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۳۷۹/۹/۲۷	قانون اصلاح ماده (۱۰۴۱) قانون مدنی موضوع ماده (۲۴) قانون اصلاح موادی از قانون مدنی مصوب ۱۳۷۰ (سن عقد نکاح)	۲
۱۳۷۹/۱۱/۲۶	۱۳۷۹/۱۱/۲۶	قانون معافیت زنان از پرداخت نیم عشر مالیات بر مهریه	۳
۱۳۷۹/۱۲/۱۰	۱۳۷۹/۱۲/۲	قانون الحاق ماده (۷) و تبصره آن به قانون نقل و انتقال دوره ای قضات (بانوان متأهل دارنده پایه قضایی می توانند در محل اقامت همسرانشان به خدمت اشتغال یابند)	۴
۱۳۷۹/۱۲/۱۷	۱۳۷۹/۱۲/۱۴	قانون اصلاح ماده (۳) قانون اعزام دانشجویان به خارج از کشور مصوب ۱۳۶۴ (شرط تأهل برای دختران حذف شد)	۵
۱۳۸۰/۱/۲۹	۱۳۸۰/۱/۱۹	قانون استفساریه قانون الحاق یک تبصره به قانون استخدام	۶

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب مجلس	تاریخ تأیید شورای نگهبان
	جانبازان، اسرا و افراد خانواده شهدا، جانبازان از کارافتاده، اسرا و مفقودالائزهای انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و همچنین افرادی که حداقل ۹ ماه متوالی یا یک سال متناوب داوطلبانه در جبهه خدمت کرده‌اند (مصوب ۱۳۷۵/۹/۷)		
۷	قانون اصلاح ماده (۹) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت (مستخدمان زن شاغل، بازنشسته، وظیفه‌بگیر که متکفل مخارج فرزندان خود هستند از کمک هزینه عائله‌مندی برخوردار می‌شوند)	۱۳۸۰/۱/۲۲	۱۳۸۰/۱/۲۹
۸	قانون اصلاح ماده (۵۸) قانون استخدامی وزارت اطلاعات و الحاق دو تبصره به آن (بازنشستگی مستخدمان زن)	۱۳۸۰/۱/۲۲	۱۳۸۰/۱/۲۹
۹	قانون الزام بانک‌ها به پرداخت تسهیلات به وراث جانبازان و آزادگان متوفی (این تسهیلات به همسران یا قیم قانونی فرزندان اعطا می‌شود)	۱۳۸۰/۱/۲۲	نظر شورای نگهبان در مهلت مقرر موضوع اصل ۹۴ قانون اساسی واصل نگردید
۱۰	قانون تسهیلات استخدامی ویژه فرزندان شاهد	۱۳۸۰/۳/۲۲	۱۳۸۰/۳/۳۰
۱۱	قانون پذیرش اصلاحیه کنوانسیون حقوق کودک	۱۳۸۰/۴/۱۹	
۱۲	قانون تصویب کنوانسیون ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک و توصیه‌نامه مکمل آن	۱۳۸۰/۸/۸	۱۳۸۰/۸/۲۳
۱۳	قانون الحاق تبصره «۳» به ماده (۳) قانون ترویج تغذیه با شیر مادران در دوران شیردهی (افزایش مرخصی زایمان برای وضع حمل دوقلو و بیشتر)	۱۳۸۰/۱۲/۲۲	۱۳۸۰/۱۲/۲۸
۱۴	قانون اصلاح موادی از قانون مدنی (۱۱۰۷)، (۱۱۱۰)، (۱۱۳۳) (نفقه و اصلاح حق طلاق و توسعه نفقه، نفقه ایام عده وفات)	۱۳۸۱/۸/۱۹	۱۳۸۱/۹/۴
۱۵	قانون حمایت از کودکان و نوجوانان (حمایت از افراد زیر ۱۸ سال)	۱۳۸۱/۹/۲۵	۱۳۸۱/۱۰/۱۱
۱۶	قانون اصلاح قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیت‌های خطیر نمایندگی مصوب ۱۳۶۵	۱۳۸۱/۱۰/۸	۱۳۸۱/۱۰/۱۸
۱۷	قانون موافقت‌نامه همکاری در زمینه فعالیت زنان و خانواده بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری تونس	۱۳۸۲/۲/۲۳	۱۳۸۲/۳/۷

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب مجلس	تاریخ تأیید شورای نگهبان
	(اهمیت نقش زنان و خانواده)		
۱۸	قانون نحوه اهدای جنین به زوجین نابارور	۱۳۸۲/۴/۲۹	۱۳۸۲/۵/۸
۱۹	قانون اصلاح موادی از قانون مدنی (۱۱۶۹) قانون مدنی (حضانة)	۱۳۸۱/۵/۶	۱۳۸۲/۹/۸
۲۰	قانون جامع حمایت از حقوق معلولان (ماده ۶) - فرزندان معلول، همسرانی که زن ناتوان و معلول خود را سرپرستی می‌نمایند)	۱۳۸۳/۲/۱۶	

دوره هفتم مجلس شورای اسلامی

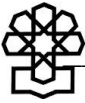
هفتمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی (۱۳۸۳-۱۳۸۷) تعداد نمایندگان زن ۱۳ نفر بود که این تعداد نسبت به کل نمایندگان مجلس، ۶/۵ درصد و بالاترین سطح تحصیلات دکترا و پایین‌ترین آن دیپلم بوده است. در این دوره ۱۶ قانون در مورد زنان و خانواده و کودکان (جدول ۷) به تصویب رسید.

- قانون سقط درمانی.

سقط درمانی با تشخیص سه پزشک متخصص و تأیید پزشکی قانونی مبنی بر بیماری جنین که پس از ولادت به علت عقب‌ماندگی یا ناقص‌الخلقه بودن موجب حرج مادر است و یا بیماری مادر که با تهدید جانی مادر توأم باشد قبل از حلول روح (چهار ماه) با رضایت زن مجاز است و مجازات و مسئولیتی متوجه پزشک مباشر نخواهد بود.

- قانون تعیین تکلیف فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی.

فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی که در ایران متولد شده یا حداکثر تا یک سال پس از تصویب این قانون در ایران متولد می‌شوند بعد از رسیدن به سن هجده سال تمام می‌توانند تقاضای تابعیت ایرانی نمایند.

- قانون سامان‌دهی مد و لباس.

به‌منظور حفظ و تقویت فرهنگ و هویت ایرانی - اسلامی، ارج نهادن، تثبیت و ترویج الگوهای پوشش ملی، هدایت بازار تولید و عرضه البسه و پوشاک براساس طرح‌ها و الگوهای داخلی و نیاز در جهت ترغیب عموم مردم به پرهیز از انتخاب و مصرف الگوهای بیگانه و غیرمأنوس با فرهنگ و هویت ایرانی، این قانون به تصویب رسید.

- قانون حمایت از حقوق و مسئولیت‌های زنان در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی.

طبق این قانون دولت موظف است در راستای تحقق اصول بیستم (۲۰) و بیست‌ویکم (۲۱) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و سند چشم‌انداز بیست‌ساله جمهوری اسلامی ایران، زمینه‌های تبیین و تحقق عملی حقوق و مسئولیت‌های زنان در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی را براساس سند مرجع (منشور حقوق و مسئولیت‌های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۳/۳۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی) فراهم نماید.

- قانون اصلاح ماده (۳) قانون ترویج تغذیه با شیر مادران در دوران شیردهی مصوب

۱۳۷۴.

مرخصی زایمان تا سه فرزند از ۴ ماه به ۶ ماه افزایش یافت. همچنین مرخصی ساعتی (ساعات

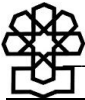
شیردهی بدون کسر از مرخصی استحقاقی) به ۲۴ ماه افزایش یافته است.

جدول ۷. مجلس هفتم

شماره	عنوان قانون	تاریخ تصویب مجلس	تاریخ تأیید شورای نگهبان
۱	قانون مبارزه با قاچاق انسان (به‌خصوص قاچاق زنان و کودکان)	۱۳۸۳/۴/۲۸	نظر شورای نگهبان در مهلت مقرر موضوع اصل ۹۴ قانون اساسی واصل نگردید
۲	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۶۰) اصلاحی قانون	۱۳۸۳/۹/۸	۱۳۸۳/۱۰/۲

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب مجلس	تاریخ تأیید شورای نگهبان
	برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (برای تأمین معیشت زنان و کودکان بی سرپرست)		
۳	قانون استفساریه تبصره ذیل ماده (۱۰۸۲) قانون مدنی (ملاک محاسبه مهریه به نرخ روز)	۱۳۸۴/۲/۲۷	۱۳۸۴/۳/۴
۴	قانون سقط درمانی (بیماری جنین یا تهدید جان مادر)	۱۳۸۴/۳/۱۰	۱۳۸۴/۳/۲۵
۵	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۹۹) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (خانواده معظم شهدا، جانبازان و آزادگان)	۱۳۸۴/۷/۲۷	۱۳۸۴/۸/۱۱
۶	قانون تسهیلات ازدواج جوانان (آسان نمودن ازدواج)	۱۳۸۴/۹/۲۷	۱۳۸۴/۱۰/۷
۷	قانون اصلاح قانون افزایش مستمری والدین شهدا	۱۳۸۴/۱۱/۵	۱۳۸۴/۱۱/۱۲
۸	قانون تعیین تکلیف فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی	۱۳۸۵/۷/۲	۱۳۸۵/۷/۱۲
۹	قانون اصلاح ماده (۹) قانون اصلاح پاره‌ای از مقررات مربوط به حقوق بازنشستگی بانوان شاغل، خانوارها و سایر کارکنان مصوب ۱۳۷۹	۱۳۸۵/۸/۳۰	۱۳۸۵/۹/۸
۱۰	قانون سامان‌دهی مد و لباس (حفظ و تقویت فرهنگ و هویت ایرانی - اسلامی برای زنان و مردان)	۱۳۸۵/۱۰/۱۲	۱۳۸۵/۱۰/۲۰
۱۱	قانون حمایت از حقوق و مسئولیت‌های زنان در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی	۱۳۸۵/۱۱/۱۵	۱۳۸۵/۱۱/۱۸
۱۲	قانون اعاده بودجه خدماتی زنان سرپرست خانوار و معلولان به بهزیستی کشور	۱۳۸۶/۴/۵	۱۳۸۶/۴/۱۳
۱۳	قانون اصلاح ماده (۳) قانون ترویج تغذیه با شیر مادران در دوران شیردهی مصوب ۱۳۷۴ (افزایش مرخصی زایمان)	۱۳۸۶/۴/۶	۱۳۸۶/۴/۱۱
۱۴	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودک در خصوص فروش، فحشا و هرزه‌نگاری کودکان (مصوب ۱۳۷۹/۳/۴ برابر با ۲۵ مه ۲۰۰۰ مجمع عمومی سازمان ملل متحد)	۱۳۸۶/۵/۹	۱۳۸۶/۵/۱۷

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب مجلس	تاریخ تأیید شورای نگهبان
۱۵	قانون اصلاح بند «م» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور (تسهیلاتی برای خانواده زندانیان تصادفات غیر عمدی)	۱۳۸۶/۹/۷	نظر شورای نگهبان در مهلت مقرر موضوع اصل ۹۴ قانون اساسی واصل نگردید
۱۶	طرح اصلاح تبصره «۳» بند «۳» ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی اصلاحی مصوب ۱۳۷۶ (در صورت فوت بیمه شده‌ای که بین ده تا بیست سال سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشد به بازماندگان وی به نسبت سنوات پرداخت می‌شود)	۱۳۸۶/۳/۲۲	۱۳۸۶/۱۱/۲۰

مأخذ: سایت خانه ملت، سایت www.lawmajlis.ir، اداره کل قوانین مجلس شورای اسلامی.

شماره مسلسل: ۹۵۷۵

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: قوانین مربوط به زنان، خانواده و کودکان طی سه دهه انقلاب در مجلس شورای اسلامی

نام دفتر: مطالعات فرهنگی (گروه زنان و خانواده)

تهیه و تدوین: شهناز رجبی

ناظر علمی: —

متقاضی: طیبه صفایی (عضو کمیسیون آموزش و تحقیقات)

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آنها:

۱. قانون (Laws)

۲. جمهوری اسلامی (Islamic Revelation)

۳. خانواده (Family)

تاریخ انتشار: ۱۳۸۷/۱۲/۱۹